

Barokorkest B'Rock **olv. Rodolfo Richter** viool

vr 30 sep 2016 / Blauwe zaal / Grote podia

20 uur / einde ± 21.20 uur / er is geen pauze
inleiding 19.15 uur / Bruno Forment / Muziekstudio

opera & drama
2016-2017

Barokorkest B'Rock olv. Rodolfo Richter *viool*
vr 30 sep 2016

Cappella Mediterranea & Choeur de Chambre de Namur
olv. Leonardo García Alarcón
vr 28 apr 2017

Barokorkest B'Rock olv. René Jacobs
wo 31 mei 2017

Barokorkest B'Rock www.b-rock.org / deSingeldebuut **vr 1 dec 2006**
laatst in deSingel **wo 8 jun 2016**

Rodolfo Richter / deSingeldebuut als dirigent **wo 8 jun 2016**

Karina Gauvin www.karinagauvin.com / deSingeldebuut **vr 3 feb 2012**
laatst in deSingel **vr 21 sep 2012**

Sonia Prina www.contraltocorner.com/sonia-prina.html
deSingeldebuut **vr 4 dec 2015**

Ugo Guagliardo www.uguguagliardo.com / deSingeldebuut

Barokorkest B'Rock

Rodolfo Richter muzikale leiding & viool

Karina Gauvin sopraan

Sonia Prina contralto

Ugo Guagliardo bas

Antonio Vivaldi (1678-1741)

La Senna festeggiante, RV693

Serenata, Venetië, 1726

Libretto van Domenico Lalli

Gelieve uw GSM uit te schakelen

De inleidingen kan u achteraf
beluisteren via www.desingel.be
Selecteer hiervoor voorstelling /
concert / tentoonstelling van
uw keuze.

Grand café deSingel drankjes /
hapjes / snacks uitgebreid
tafelen open alle dagen: 9-24 uur /
informatie en reserveren:
+32 (0)3 237 71 00 of
www.grandcafedesingel.be

Reageer en win

Op www.desingel.be kan u uw visie,
opinie, commentaar, appreciatie, ...
betreffende het programma
van deSingel met andere
toeschouwers delen. Selecteer
hiervoor voorstelling / concert /
tentoonstelling van uw keuze.
Neemt u deel aan dit forum,
dan maakt u meteen kans om
tickets te winnen.

Cd-verkoop Bij onze concerten
worden occasioneel cd's te
koop aangeboden door
La Boite à Musique / Coudenberg
74 / Brussel / +32 (0)2 513 09 65
www.classicalmusic.be

Concertvleugels Met bijzondere
dank aan Ortwin Moreau voor het
stemmen en het onderhoud van de
concertvleugels van deSingel
Moreau Pianoservice /
Kapucinessenstraat 32 / 2000
Antwerpen / +32 (0)486 83 63 98
www.moreau-pianoservice.be

Gezicht op Venetië. Schilderij van Canaletto © Kunsthistorisches Museum Wien

De Serenissima verbonden met de Seine

Rond het midden van de zeventiende eeuw verklaarde Frankrijk Italië de oorlog, althans op cultureel vlak. Toen Lodewijk XIV in 1661 aan het roer kwam, waaide niet alleen op politiek vlak een absolutistische wind; ook artistiek werden alle inspanningen erop gericht de identiteit aan te scherpen van wat Europa's sterkste natiestaat moest worden. Was de Italiaanse kunstproductie nog oppermachtig tijdens de Renaissance, dan rolde Frankrijk tijdens de 'âge classique' – van 'Barok' sprak men toen (nog) niet – als een pletwals over Europa's kunstlandschap.

In zowat elke discipline bekampte Frankrijk Italië met een zuurheid die ons vandaag absurd uitschijnt. In de letterkunde merkte Dominique Bouhours in 1687 op dat Italiaanse dichters al te kwistig omsprongen met verbloemen en versierselen. Een roos omschrijven als het "oog van de lente", de "pupil van de liefde" of het "purper van de weide", zoals Marino had gedaan in zijn beroemde gedicht 'L'Adone' (1623), dat ging volgens Bouhours te ver. Ook in de schilderkunst schreeuwden Franse academici om vereenvoudiging en regelmaat. Na zich ruimtjds gelaafd te hebben aan de bron van de Romeinse Barok (en Marino's poëzie), bekeerden onder meer Nicolas Poussin en Charles Le Brun zich tot het classicisme, met strakkere schema's en antieke thema's tot gevolg. Theatermakers gingen nog een stapje verder in de oudermoord. Met de klassieke poëtica's in de hand trok een groep neo-Aristotelianen van leer tegen de 'grillige' creaties van Italië, en niet in het minst tegen de opera. Hoewel noch Pierre Corneille, noch Jean Racine principiële bezwaren hadden tegen het muziekdrama werden hun tragedies uitgeroepen tot modellen in het streven naar helderheid.

En dan was er de muziek. In 1702 plaatste François Raguenet de Franse en Italiaanse muziektradities lijnrecht tegenover elkaar in een 'Paralele' (sic). Hij voerde aan dat de 'tragédie en musique' van Jean-Baptiste Lully de

Italiaanse overtrof op het vlak van plotvoering, rolverdeling, instrumentatie en enscenering, maar dat het 'dramma per musica' heerste als het om taal, aria's, harmonie en orkestrale effecten ging. Erg lang bleef Raguenets genuanceerde standpunt niet overeind. Al in 1704 verscheen de 'Comparaison de la musique italienne et de la musique françoise' van Jean-Laurent Le Cerf de la Viéville, een vernietigende reactie op de Italiaanse traditie én een onverhulde hommage aan Lully – nota bene een Italiaan van geboorte.

Ondanks de scherpe toon van de Franse aanvallen werden verschillende experimenten ondernomen om de kloof tussen beide hegemonieën te overbruggen. Zo poogde André Campra de 'délicatesse' van Frankrijk met de 'vivacité' van Italië te verenigen in opera-balletten als 'Le carnaval de Venise' (1699). François Couperin le Grand smeedde een gelijkaardig verbond in een bundel concerto's die de toepasselijke titel 'Les goûts-réunis' (1724) meekreeg. In Londen waagde Händel zich aan Italiaanse hertalingen van Lully's 'Thésée' (als 'Teseo', 1713) en 'Amadis' ('Amadigi di Gaula', 1715), en ging hij voor 'Ariodante' en 'Alcina' (beiden 1735) allianties aan met de Parijse ballerina Marie Sallé. In Rome italianiseerde Alessandro Scarlatti op zijn beurt Destouches' 'Télémaque' tot 'Telemaco' (1718).

Ook de Venetianen schoven af en toe hun patriottisme terzijde. Zo liet Antonio Vivaldi (1678-1741) – dé vertegenwoordiger van muzikale 'stravaganza'? – zijn uitvoerders meermaals een Franse tongval aannemen. Het meest indrukwekkende voorbeeld hiervan is 'La Senna festeggiante' (1724-6). In deze serenata lijken de kanalen van de Serenissima rechtstreeks uit te monden in de Seine.

De feestende Seine

De serenata – niet te verwarren met de instrumentale serenade – ontstond omstreeks 1660 als bastaardkind van de cantate en de opera. De Italiaanse term 'serenata' kent zijn etymologische oorsprong, niet in het woord 'sera' of 'avond', zoals vaak wordt gedacht, maar in 'sereno': 'helder, mooi weer'. Gewoonlijk werden serenatas inderdaad 'al sereno', dit is 'in de open lucht' of 'onder de blote hemel', uitgevoerd. Aan de hand van dergelijke composities werden belangrijke politieke gebeurtenissen herdacht,

zoals koninklijke naam- en verjaardagen, huwelijken, geboortes en blijde intredes. Begeleid door indrukwekkende banketten, bals, vuurwerk of spelen smeedden serenate een allegorische band tussen opdrachtgever – de politicus, edele, stad of academie die voor het kunstwerk betaalde – en het feestvarken in kwestie. Symbolische verwijzingen en metaforen maakten het voor het (ingewijde) publiek mogelijk de gelauwerde persoon te herkennen.

Jammer genoeg ontbreekt het de partituur van 'La Senna festeggiante' net aan dát fragment (in het slotrecitatief) waarin traditioneel naar de bestemming van het werk wordt verwezen. Uit de resterende tekst kunnen we enkel opmaken dat de man in kwestie van Franse afkomst was. Naast de voor de hand liggende allusies op Parijs in de titel ('De feestende Seine') en de cast (het personage 'Senna'), verwijst het tweede deel voortdurend naar een persoon die voor Frankrijk van kapitaal belang was. Seine (Senna) heeft het over de "grootste ster van Gallië": een man die een "jeugdig uiterlijk" bezit van waaruit een "straal" vertrekt die "de zee vernedert en de wereld doet beven". Even later zinspeelt de Gouden Tijd (Età dell'Oro) op een "heilig aangezicht" waarvan de "verheven diadeem door meerdere kronen wordt omringd". Op haar beurt herkent de Seine in de verte de "held die Gallië regeert en door heel de wereld geëerd wordt". Hoewel nergens expliciet een 'Luigi' wordt genoemd, lijkt er weinig twijfel over te bestaan dat Lodewijk XV (1710-1774) de gevierde held is van 'La Senna festeggiante'.

In 1723 eindigde de Régence van Philippe d'Orléans en werd de dertienjarige Lodewijk XV tot koning gezalfd. Na een afwezigheid van veertien jaar stuurde Frankrijk opnieuw een 'Ambassadeur du Roy' naar de Venetiaanse Republiek. De man in kwestie, Jacques-Vincent Languet, Comte de Gergy (1667-1734), verbleef in het Palais de France nabij de Fondamenta della Madonna dell'Orto, waar hij kosten noch moeite spaarde om zijn illustere patroon te huldigen. Zo vierde Languet jaarlijks de feestdag van Sint-Lodewijk (25 augustus) in zijn tuin. Hij organiseerde daarnaast festiviteiten naar aanleiding van heuglijke gebeurtenissen in Lodewijks leven. Op 12 september 1725 hield hij bijvoorbeeld een bal ter ere van Lodewijks huwelijk met Maria Leszczyńska; vanuit een loggia weerklonk toen "Dall'eccezza mia reggia" (ook wel 'Gloria e Imeneo'), een

"serenata waarvan de woorden, die aan het onderwerp aangepast waren, erg geprezen werden en waarvan de muziek van Signor Vivaldi was, de beste componist in Venetië" (Mercure de France, oktober 1725). Toen op 19 september 1727 de geboorte van Lodewijks tweelingsdochters Louise-Elisabeth en Henriette-Anne werd bejubeld, speelden musici Vivaldi's Te Deum en zijn cantate 'L'unione della pace e di Marte'.

Waarvoor 'La Senna festeggiante' precies gediend heeft, blijft onduidelijk. Bij gebrek aan een gedrukt libretto en een gedateerd voorblad in de originele partituur – een kopie in het handschrift van Vivaldi's vader, Giovanni Battista – hebben we het raden naar de datum, plaats en intentie van het werk. Omwille van de lovende woorden aan het adres van de jonge Lodewijk is het echter goed denkbaar dat de serenata voor het Sint-Lodewijksfeest van 1726 was bedoeld.

Wat niet uitsluit dat Languet in 1726 het stuk voor een andere gelegenheid bestelde, met name de terugkeer van banneling Pietro Ottoboni (1667-1740). In 1712 had deze francofiële vice-kanselier de Venetiaanse neutraliteitswet geschonden door de Franse belangen te behartigen aan het Vaticaan. Pas op 21 juli 1726, op aansturen van Languet, mocht Ottoboni terugkeren naar zijn geboortestad. De verloren zoon was naar verluidt aanwezig op Languets Sint-Lodewijksfeest van 1726, toen 'symfonieën', 'concerto's' en een 'serenata' ('La Senna festeggiante'?) werden gespeeld. Op 2 september werd instrumentale muziek en een driestemmige 'pastorale' uitgevoerd vanaf een schuit tegenover Ottoboni's palazzo. Elf dagen later vond ter ere van de kardinaal een 'muzikaal spektakel' plaats in het Ospedale della Pietà, het meisjesweeshuis waar Vivaldi vioolonderricht gaf. Vermoedelijk op 18 september 1726 werd voor hem 'Andromeda liberata' uitgevoerd, een serenata met muziek van Vivaldi en andere componisten.

In 2007 formuleerde Edward Corp een heel andere hypothese: 'La Senna festeggiante' zou in de herfst van 1725 uitgevoerd worden in Rome, in plaats van Venetië. Op basis van het libretto en contextuele informatie meende Corp dat Pietro Ottoboni zelf 'La Senna festeggiante' als huwelijks-serenata had besteld, analoog aan Languets bestelling van 'Gloria e Imeneo'. Ottoboni's keuze van Vivaldi zou in dat

geval stroken met de Romeinse activiteit van de componist in de jaren 1723 en 1724, namelijk de carnavalsopera's 'Ercole su'l Termodonte', 'Giustino' en 'Il Tigrane'. De opvoering van 'La Senna festeggiante' zou echter finaal geannuleerd geweest zijn omwille van complexe, onverwachte politieke ontwikkelingen. Een nieuwe alliantie tussen het protestantse Groot-Brittannië en het katholieke Frankrijk zou de houding van het jacobitische – katholieke Engelse troonpretendent James III Stuart aanhangende – Vaticaan jegens Lodewijk XV gewijzigd hebben, waardoor de boodschap van 'La Senna festeggiante' totaal ongepast werd.

Kortom, verschillende data en locaties dienen zich aan als kandidaten voor de première van 'La Senna festeggiante'. Voor zover de serenata daadwerkelijk werd uitgevoerd, wat heel onzeker is. Wat we wél weten, is dat Vivaldi zijn muziek een uitgesproken Frans karakter meegaf. In de volgende paragrafen proberen we uit te leggen hoe u dat hoort.

Vivaldi op z'n Frans

Zoals bekend, is de carrière van Antonio Vivaldi onlosmakelijk verbonden met Venetië. Hoewel de gemiddelde luisteraar het meest vertrouwd is met Vivaldi's instrumentale muziek, waren het indertijd zijn opera's die van hem de beroemdste plaatselijke componist maakten. Na een partituur voor Vicenza, 'Ottone in villa' (mei 1713), maakte de roodharige priester-musicus zijn debuut aan het Teatro Sant'Angelo met 'Orlando finto pazzo'. Aan datzelfde theater, alsook aan het kleinere Teatro San Moisè en in steden als Firenze, Mantua, Milaan, Reggio Emilia, Rome en Verona ontplooidde Vivaldi zich tevens als impresario. In de periode rond 'La Senna festeggiante' had Vivaldi het bijzonder druk. Eind 1725 publiceerde hij de bundel 'Il cimento dell'armonia e dell'inventione', waartoe de Vier Seizoenen behoren. Voor het carnavalseizoen 1725-26 arrangeerde hij twee pasticcio's (opera's met muziek van verschillende meesters), componeerde hij 'La fede tradita e vendicata' en dirigeerde hij een opera van Antonio Pollarolo. Op 9 november 1726 vond de première plaats van 'Dorilla in Tempe', de eerste opera waarin Vivaldi's lieveling (maîtresse?) Anna Girò alias 'La Mantovana' de hoofdrol zong. Nog datzelfde seizoen (1726-7) was er in het Sant'Angelo Vivaldi's 'Farnace', en presenteerde het Florentijnse Teatro della Pergola 'Ipermestra'.

Gezien de jachtige, drukke context waarin 'La Senna festeggiante' het daglicht zag, hoeft het ons niet te verwonderen dat zowel de muziek als de poëzie verschillende ontleningen prijsgeven. Età dell'Oro's aria "Al mio seno il pargoletto" en Virtù's "Stelle con vostra pace" kennen muzikale precedentes in 'Arsilda Regina di Ponto' (1716), toevallig of niet een opera waarvoor Domenico Lalli (1679-1741), de dichter van 'La Senna festeggiante', het libretto leverde. Het fugato van de 'Ouverture' (sic) die het tweede deel opent, is een bewerking van een vierstemmig madrigaal ('Moralità d'una perla') van Antonio Lotti, een oudgediende van de San Marcokathedraal. Het duet "Io qui provo si caro diletto / Qui nel seno ho si tenero affetto" komt uit Vivaldi's 'Giustino' (1724), Virtù's "Cosi suol nell'Aurora" uit 'Orlando finto pazzo', en de chaconne voor het slotkoor "Il destino la sorte il fato" uit 'La verità in cimento' (1720). Età dell'Oro's "Giace languente", ten slotte, weerklinkt tevens in 'Dorilla in Tempe' (1726).

Ook librettist Lalli vond niet noodzakelijk telkenmale het warm water opnieuw uit. De poëzie van het pastorale koor "Di queste selve venite ò Numi" is ontleend aan een koor van Lalli's serenata 'Calisto in orsa' (1714/25) en Virtù's "Cosi suol nell'Aurora" aan het anonieme 'Apollo in Tempe' (1712). Het reeds genoemde slotkoor "Il destino la sorte il fato" keert terug in een serenata voor Ottoboni, 'La Fenice' (1726).

Op compositorisch vlak bleef Vivaldi grotendeels trouw aan de Italiaanse stijl waarmee hij één van de meest invloedrijke componisten van zijn tijd werd. Niet alleen prijkt Vivaldi's compositorische handtekening op alle ontleende fragmenten, ook is er geen enkel nummer dat níét als 'Vivaldiaans' bestempeld kan worden. Denk bijvoorbeeld aan de natuurevocaties in de aria's "Se qui pace tall'or vò cercando" (nachttegaal) en "Qui nel profondo del cupo fondo" (rivier). Denk ook aan de concertante klankweefsels van "In quest'onde che feconde" en de o zo typisch vivaldiaanse sequensen (motieven die in verschillende akkoorden herhaald worden) van Senna's "L'alta lor gloria immortale". Of aan de vormelijke eenvoud van de da capo-aria's (ABA), de vierstemmige strijkerstexturen en de suprematie van de zanger – allen kenmerkend voor Vivaldi's 'Napolitaanse' oriëntatie in de jaren 1720.

Daarentegen komen talrijke details overeen met de Franse stijl van Lully en diens epigonen. Ten eerste wordt Senna vertolkt door een bas met een uitgebreid register: een stemtype dat minder voorkwam in de opera seria en in de tragédie en musique meestal voor statige, oudere personages werd gereserveerd. Ook al hield Vivaldi er persoonlijk aan voor zijn opera's een breder scala aan stemtypes te gebruiken dan zijn collega's, dan nog is het verwonderlijk dat een rivier met een vrouwelijke naam (Senna) niet door een hoge tessituur wordt verpersoonlijkt. Kreeg onze componist de mogelijkheid te schrijven voor een buitenlandse zanger?

Niet minder Frans zijn de orkestrale middelen, met name de blokfluiten en hobo's. Beide instrumenten werden virtuoos bespeeld in de Parijse Opéra, maar veel minder in de Italiaanse operahuizen. Daarenboven loodste Vivaldi Franse structuren en ritmes zijn Italiaanse vocabularium binnen. Het duet "Qui per darci amabil pace / Per goder l'antica pace" is een 'Minuet' in rondovorm, Età dell'Oro's "Non fu mai più vista in soglio" een statisch menuet met talrijke trillers. De 'Ouvetur' (sic) van het tweede deel baadt volledig in Lully's stijl. De langzame inleiding bevat de gepunteerde noten en harmonische grammatica (in mineur) van Lully. Het fugato is – ondanks zijn bron (zie boven) – al even ouverture-achtig, en de gavotte waarmee het curieuze stukje orkestmuziek wordt afgerond, is één van de verplichte dansen van de Franse suite, maar zelden tot nooit een onderdeel van de Italiaanse sinfonia. Ook binnenin de nummers kunnen talrijke Franse details ontwaard worden. We noemen één voorbeeld: de hopfiguren die Senna begeleiden wanneer deze de "held van Gallië" evoceert ("Vedrete in questo eroe che Gallia regge"), alsof Lodewijk XV in eigen persoon de scène komt binnengewandeld.

Een mislukte opera?

Op het eerste zicht lijkt 'La Senna festeggiante' een nummertjesopera zonder enige dramatiek, handeling of spanningen tussen de allegorische personages Gouden Tijd (sopraan), Deugd (mezzo-sopraan) en Seine (bas). Toch is de serenata geen onsamenhangend bijeenraapsel. De afwezigheid van drama en individuele emoties is bedrieglijk vermits Domenico Lalli's poëtisch-retorische gebaren in combinatie met Vivaldi's muziek een compleet scenario ontwikkelen met schilderachtige taferelen.

Het openingskoor "Della Senna in su le sponde" maant de Seinenimfen aan te komen feesten in de "illustere arena's" die "vervuld" zijn "van genoeg" – Parijs of Venetië? Onmiddellijk daarna verklaart Gouden Tijd dat ze de "verloren vrede" in dezelfde arena's teruggevonden heeft – een knipoog naar de terugkeer van de Franse ambassadeur, of naar Ottoboni? De tonale bokkensprongen van dit begeleidende recitatief scheppen de illusie dat het personage inderdaad een reis maakt van "verlaten stranden" en "stekelige heuvels" naar het feestelijke Parijs (of Venetië). Met de eerste aria van Gouden Tijd, "Se qui pace tall'or vò cercando", lijken we in Languets tuin beland te zijn, een vredig paradijs met een nachtegaal. De zoektocht van Gouden Tijd lijkt nog niet volledig achter de rug, want een lopende baslijn suggereert rusteloosheid. "Ook ik dool zwerfend rond," zingt Virtù in een begeleid recitatief dat zich doorheen tonale bochten kronkelt, waarop de aria "In quest'on-de che feconde" etherische sferen oproept met een concertino van twee blokfluiten en viool. Waarop de Seine de twee bezoekers omarmt en verklaart dat de nimfen op de "duistere bodem" van haar "algrijke nest ... vol liefde zijn voor ons". De 'diepte' van de rivier kan afgeleid worden van de immense omvang van Senna's baspartij, terwijl de nu eens briljante, dan weer donkere kleuren van de kolkende rivier worden opgeroepen door de all'unisono- toonzetting.

Zonder het resterende verloop uit de doeken te willen doen, kunnen we stellen dat 'La Senna festeggiante' het gebrek aan toneelmatige handeling, psychologische karaktertekening en visueel spektakel opvangt met verbeeldingsrijke poëzie en muziek. Doordat de uitvoerders niet acteren en gewoon vanaf hun partijen zingen, zijn ze in staat met behulp van ingewikkeldere muziek en poëzie afgelegen oorden en gebeurtenissen voor de geest te brengen. Alleen de uitzonderlijke hoeveelheid accompagnati, de harmonische rijkdom en instrumentatie bewijst hoezeer 'La Senna festeggiante' inspeelt op de verbeelding, eerder dan op een scenisch gebeuren. We kunnen de moderne luisteraar alleen maar aanraden er de fantasie bij te halen en zo te proeven van het Franco-Italiaanse feest.

Antonio Vivaldi
'La Senna festeggiante', RV693
libretto: Domenico Lalli (1679-1741)

Prima parte

Coro a 3

Della Senna in sù le sponde
fuor dell'onde, o Ninfe, uscite,
e festanti qui venite
fra di noi liete a goder.
Se fra vostre illustri arene
si ripiene di diletto,
sol v'ha pace il bel ricetta.
qui è la reggia del piacer.

Recitativo
L'Età dell'Oro

Io, che raminga errante il pié movea
sol per spiagge deserte,
per erti colli e solitarii lidi,
di mia cara innocenza e bel riposo
la perdita fatal piangendo ognora,
ecco alfin pur ritrovo
dopo tanto soffrir,
Miserie e pene
la perduta mia pace in queste arene.

Aria
L'Età dell'Oro

Se qui pace tal'hor vò cercando
l'usignol che s'en vola cantando,
ferma il volo e risponde anch'ei pace.
Ma se altrove la pace richiamo
dentro il nido o pur sopra il ramo
l'usignol m'ascolta ma tace.

Recitativo
La Virtù

Anch'io raminga errando,
perché trovai su questi lidi impressa (più ch'in altri non vidi)
l'immagin mia, lasciando
d'altronde ricercar più bel ricetta,
quivi arrestando il piede
pomposa alzaì degl'onor miei la sede.

De Feestende Seine

Eerste deel

Koor

Nimfen, kom uit het water
Om mee feest te vieren
Op de oevers van de Seine
En jullie samen met ons te verheugen.
Wanneer op jullie illustere stranden
Vol verrukkingen
De vrede hier een goed toevluchtsoord vindt,
Dan is hier het paleis van het plezier.

Recitatief
De Gouden Tijd

Ik, een zwervende vagebond,
Alleen ronddolend over verlaten stranden,
Over stekelige heuvels en
Langs eenzame kusten,
Onafgebroken treurend om het fatale verlies
Van mijn zoete onschuld en dierbare rust,
Hier eindelijk, na zoveel leed, ellende en pijn,
Heb ik op deze oevers
De vrede teruggevonden die ik was verloren.

Aria
De Gouden Tijd

Soms, wanneer ik hier rust kom zoeken,
Onderbreekt de nachtegaal haar vlucht
En antwoordt zingend: 'Hier heerst vrede'.
Echter wanneer ik elders vrede zoek,
Luistert de nachtegaal naar mij
In haar nest of op een tak, maar blijft zwijgen.

Recitatief
De Deugd

Ook ik heb, rondzwervend door verre oorden
Op deze oevers
Mijn evenbeeld ontdekt (Hier kon ik haar beter zien dan waar dan ook).
Aldus hield ik op elders een betere toevlucht te zoeken.
Hier heb ik op mijn tocht halt gehouden,
Om een statige tempel voor mijn cultus op te bouwen.

Aria
La Virtù

La Virtù In quest'onde che feconde
son di gloria più che d'acque
nobil stanza io elessi ancor.

Qui sol provo, qui sol trovo le delizie mie più care,
il più bel del mio splendor.

Recitativo
La Senna

La Senna Illustri amiche, o quanto
col mio tenero amor lieto v'abbraccio,
e raddoppiando amplessi al sen vi stringo:
già che sotto il mio ciel sempre provaste
lieta stanza, dolc'esca, aer sereno,
seguasi il bel costume
se della
Senna in sul famoso lido
sempre avrete di gloria il nobil nido.

Aria
La Senna

La Senna Qui nel profondo
del cupo fondo,
di questo ondoso
mio nido algoso,
per noi le ninfe
son tutte amor.

E uscendo fuori
dai dolci umori,
spesso vantando
van celebrando
del vostro nome
l'alto splendor.

Recitativo
L'Età dell'Oro

Si, si, già che tu brami
ch'in queste sponde ad albergar prosiegua,
quivi mi rimarrò perfin ch'il sole
cinto di raggio lucido e giocondo
feconderà con sua virtude il mondo.

Aria
De Deugd

In deze wateren, vol van
Pracht en glorie, meer dan van golven,
Heb ook ik mijn edele verblijf uitgekozen.

Alleen hier voel ik de zoetste geneugten
En bereik ik mijn hoogste glorie.

Recitatief
De Seine

Illustere vrienden, ik ben overgelukkig jullie te omhelzen
Met mijn diepste genegenheid
En terwijl ik jullie steeds opnieuw omhels, druk ik jullie stevig tegen mijn
boezem.
Omdat jullie onder onze hemelen
Een aangenaam verblijf hebben gevonden, zoete zaligheden en vrede,
Moge deze gelukzalige toestand nog lang aanhouden,
Die de beroemde oevers van de Seine
Voor altijd de edele bedding van jullie glorie heeft gemaakt.

Aria
De Seine

Hier, in de diepten
Van de duistere bodem
Van mijn golvende bedding
En door algen overwoekerd,
Zullen de nimfen vol liefde
Zijn voor jullie.

Wanneer ze uit de
Zacht deinende golven
Vandaan komen,
Huldigen en prijzen ze
Onafgebroken
Jullie naam.

Recitatief
De Gouden Tijd

Ja, ja, zeker, als jullie willen dat ik
Verder aan deze oevers verblijf,
Zal ik hier blijven, zolang de krachtige zon
Met haar vrolijke, schitterende stralen,
Verder de wereld blijft omringen.

La Virtù

Ed io che l'orme tu sieguo fedele,
già che per mia compagna il Ciel t'lesse,
qui avrò le piante eternamente impresse.

Duetto

L'Età dell'Oro & La Virtù

Potrem fra noi la pace
che tanto io bramo ognor,
e il ben che tanto piace
avrem del nostro amor.
Dell'innocenza cara
godrà contento il cor,
né più di sorte avara
soffrir dovrà il rigor.

Recitativo

La Senna

Tutto muor, tutto manca,
ma de' bei fregi tuoi eterno è il lume.

L'Età dell'Oro

E'ver, ma pur del mio
era già estinto il raggio
se tu no'l raccendevi.

La Virtù

E il mio valore,
se qui non s'arrivava
in vil letargo affatto sen giacea,
e sol s'udia per qualche nero speco
solinga rimbombarne afflitta un'eco.

Aria

La Virtù

Vaga perla, benchè sia
dell'Aurora bianca figlia,
chiusa in sen d'una conchiglia
suo candor mostrar non sa.

Così ancor se non si scopre
la virtù con nobil opre
non ha vanto il suo valore,
resta inutile beltà.

De Deugd

Sinds de Hemel jou heeft uitverkoren als mijn gezelschap,
Volg ik jouw pad vol vertrouwen,
Hier zal ik eeuwig blijven.

Duet

De Gouden Tijd & de Deugd

Laten we samen genieten van de vrede
Waar ik voortdurend naar verlang
En we zullen het geluk ervaren
Van elkaar te houden.
In dierbare onschuld
Zal ons hart vreugde genieten
En nooit meer de ellende
Van een ongunstig lot moeten ondergaan.

Recitatief

De Seine

Alles sterft, alles verdwijnt,
Maar de schittering van jouw sieraden blijft eeuwig bestaan.

De Gouden Tijd

Dat is waar, maar de stralen
Van mijn schittering zouden nu reeds uitgedoofd zijn
Wanneer jij ze niet opnieuw had aangewakkerd.

De Deugd

Wanneer wij hier niet waren aangekomen,
Zou ik nu nog steeds verkommeren in ellendige onverschilligheid
En men zou niet meer horen dan een verdrietige echo,
Desolaat uit de verte
Uit een duister oord.

Aria

De Deugd

Hoewel de mooie parel
De blanke dochter is van de dageraad,
Is ze, opgesloten in haar schelp,
Niet in staat haar blankheid te tonen.

Net zo kan dapperheid
Zich niet openbaren in nobele heldendaden
En kan het geen eer halen uit haar deugd
En blijft onbenutte schoonheid.

*Recitativo
L'Età dell'Oro*

L'Età dell'Oro Tal di me parlo ancora:
dove saria l'immagin mia
si rediviva al mondo
se il sol di questo ciel con la possanza
del suo real splendor non mi rendea
cio che da tanti secoli
colma d'amaro duol mesta piangea?

*Aria
L'Età dell'Oro*

Al mio sen il pargoletto
quivi almen con labbra intatte
sol di latte io ciberò.

E con spirto sol sincero,
non con torbido pensiero,
solo in pace il nutrirò.

La Virtù

Della ferrea stagion l'acuta asprezza
ove dell'aurea età s'alza il trofeo
più temer non si può.

L'Età dell'Oro

Già che virtùde ancor
in sì nobil terren meco s'annida
sempre in più bel soggiorno
godremo aura soave e lieto giorno.

*Duetto
L'Età dell'Oro & La Virtù*

Qui per darci amabil pace
sempre chiaro il sol riluce,
e con
Iride festante
ne l'addita in varia luce.

La Virtù

Per goder l'antica pace
questo ciel m'è scorta e duce
e qui l'iride cangiante
me'l predice in varia luce.

*Recitatief
De Gouden Tijd*

Ik wens daar nog iets aan toe te voegen:
Hoe zou mijn beeld zo goed kunnen herleven op de wereld
Wanneer het licht van deze hemelen niet dat zou teruggeven
Door de kracht van hun koninklijke glans
Dat wat ik,
Vervuld van bittere pijn en verdriet,
Zovele eeuwen heb beweend?

*Aria
De Gouden Tijd*

Hier zal ik met alleen maar melk
Het nieuwgeboren kind voeden
Dat ik in mijn armen vasthoud.

Met een zorgeloze geest
En zonder enige sombere gedachte
Zal ik dit kind alleen maar met vrede voeden.

De Deugd

Het bittere geweld van het ijzeren tijdperk
Hoeven we niet langer te vrezen
Daar, waar de Gouden Tijd heeft overwonnen.

De Gouden Tijd

Sinds de Deugd er ook voor heeft gekozen
Met mij op deze edele plek te leven in dit wondermooie land,
Zullen wij altijd genieten van de aangename lucht
En hier gelukkige dagen doorbrengen.

*Duet
De Gouden Tijd & de Deugd*

Om ons gelukzalige vrede te schenken
Schijnt de zon hier altijd helder
En de vrolijke Iris
Toont ons haar
In steeds wisselende kleuren.

De Deugd

Om mijn vroegere vrede te proeven
Begeleidt en leidt mij de hemel
En toont de onvoorspelbare Iris
Mij de vrede in steeds wisselende kleuren.

Recitativo
La Senna

Mà rimirate, amiche,
lo stuol de' bianchi cigni,
delle mie rive abitor famosi,
ch'intorno a noi sen van volando. O come
cercan con dotto stile in dolci canti
alzar sul ciel di vostre glorie i vanti.

Aria
La Senna

La Senna L'alta lor gloria immortale
su la nube innalza il volo,
e temer non sà tempesta.

Anzi tanto in alto sale,
ch'offuscando i rai del sole
in suo cambio ella poi resta.

Recitativo
L'Età dell'Oro

O, di qual melodia non anch'intesa
questi canori cigni empion le sfere
col canto lor.

La Virtù

Con lor soavi accenti
rendono immoti infin nell'aria i venti.

La Senna

Ma qui assise anch'un poco
s'attendon l'altre schiere
di boscareccie
Dee, silvestri numi
dalle selve vicine, acciò d'intorno
s'oda fra liete danze,
cinto di verde allor le bionde chiome,
dell'aurea età sempre famoso il nome.
Di queste selve venite o Numi.

L'Età dell'Orro
Correte, o Naiadi,
da vostri fiumi;

Recitatief
De Seine

Vrienden, aanschouw
Deze blanke zwanen,
De beroemde bewoners van mijn oevers,
Om ons heen stijgen ze op in de hemel.
Aanschouw hoe ze trachten om met hun zoete gezangen
De lof over jouw heldendaden de hemel in te zingen.

Aria
De Seine

Hun verheven onsterfelijke lied
Vliegt omhoog naar de wolken
En vreest de storm niet.

In tegendeel, hun lof gaat zo hoog de hemel in
Dat ze de zonnestrallen tarten
En hun plaats innemen.

Recitatief
De Gouden Tijd

O, met een melodie die nog nooit iemand heeft gehoord
Vullen de zingende zwanen de hemelsferen
Met hun gezang!

De Deugd

Met hun zoete melodieën
Brenge ze zelfs de wind tot bedaren.

De Seine

Laten we hier een poosje verwijlen
En laat ons wachten op de anderen,
De goden en godinnen van het woud,
Van de naburige bossen, zodat we om ons heen
Terwijl we vrolijk dansen
Horen hoe blonde vlechten bedekt met groene laurier
De eeuwige roem van de De Gouden Tijd bezingen.

Kom hier,
Jullie goden en godinnen van het woud.

De Gouden Tijd
Kom snel hier, waternimfen,
En verlaat jullie rivieren.

La Virtù
Scendete,
Oreadi,
dagl'alti monti.

Coro a 3
E voi, Napée,
lasciate i fonti
e qui venite
liete a goder / danzar.

La Senna
Irsuti Satiri
saltate celeri;

L'Età dell'Oro
Correte rapidi
Fauni con naccheri;

La Virtù
Perché si celebri
il nostro giubilo.

Coro a 3
Su, non ritardisi
correte, correte,
ch'ognun v'attende
per festeggiar.

De Deugd
Bergnimfen,
Kom naar beneden,
Verlaat jullie hoge heuvels.

Koor
En jullie, nimfen in de weide,
Verlaat jullie bronnen,
Kom hier
Vrolijk met ons meedansen.

De Seine
En jullie, brutale saters,
Spring snel weg.

De Gouden Tijd
En jullie, faunen, kom snel,
Breng jullie castagnetten mee.

De Deugd
Om onze vreugde
Mee te vieren.

Koor
Kom, wacht niet langer,
Kom snel,
Want we wachten allen op jullie
Om samen feest te vieren.

Seconda parte

Recitativo
La Senna

Ma già ch'unito in schiera
veggo un drappel si vago, il primo oggetto
siasi il girne colà dove risiede
in ricco soglio assiso
l'astro maggior che della Gallia è il lume.
Ivi giunti, l'omaggio di nostra fè gli si rinnovi. O come
dal suo giovin sembante uscir si vede
scintillante quel raggio
ch'a null'altro secondo
umilia il mare e fà tremare il mondo.

Aria
La Senna

Pietà, dolcezza,
fanno il suo volto;
virtù grandezza
fanno il suo cor.
Del bel pensiero
giustizia è duce,
che del suo impero
fassi splendor.

Recitativo
L'Età dell'Oro

Non si ritardi. A veder quel si corra
la di cui sacra fronte
cinge di più corone alto diadema;
e con offerirle il nostro umil servaggio
fé gli si giuri in replicato omaggio.

La Virtù

S'inoltri il passo. Ecco colà già veggo
I bel ricco edificio ove risiede
sopra l'eccelso soglio. Or qual tramanda
quel real tetto ancora
un tal nobil splendor ch'in vano oggetto
sveglia tema ed amor, gioia e rispetto.

Tweede deel

Recitatief
De Seine

Nu iedereen hier is samengekomen
Is het onze eerste taak om de plaats
Te naderen waar, gezeten op zijn kostbare troon,
De verheven ster woont, de grootste ster van Gallië.
Laten we, wanneer we daar zijn aangekomen,
Onze trouwe toewijding weer aanwakkeren. O, aanschouw
Hoe van zijn jeugdige gelaat een straal
Afschijnt die weergaloos
De zee vernedert
En de hele wereld van schrik doet beven.

Aria
De Seine

Zijn gelaat
Is een en al mededogen en zachtmoedigheid.
Zijn hart spreekt
Deugd en grootsheid.
Zijn nobele gedachten
Worden geleid door gerechtigheid,
En zijn glorie komt voort
Uit het gezag die ze over hem heeft.

Recitatief
De Gouden Tijd

We mogen niet langer wachten, laten we ons haasten
Om hem te zien, wiens heilig aangezicht
Is bekroond met de diadeem.
En laat ons terwijl we hem onze nederige diensten aanbieden
Een eed zweren tijdens een nieuw eerbetoon.

De Deugd

Vooruit! Ik kan al
Het prachtige bouwwerk zijn waar hij verblijft
Op zijn hoge troon. Zie hoe zijn paleis
Met zoveel schittering straalt en bij elk levend wezen
Hoe frivoool dan ook
Angst en liefde, vreugde en respect opwekt.

Aria
La Virtù

Stelle, con vostra pace di quel vostro splendor
non son più amante.
Con più lucente face
oscura il bel candor
il gran regnante.

Recitativo
La Senna

Vedrete in quest'eroe
che Gallia regge e tutto il mondo onora
meraviglie non mai più viste ancora.

L'Età dell'Oro

Senza giammai vederle,
le sanno ancor de' più remoti lidi
l'incognite contrade.
Se il sol ch'il ciel per ogni intorno ei gira
le narra altrui perché qui sol le mira.

La Virtù

Quindi ogni dotto inchiostro
di sì strani portenti ognor favella
e un picciol orbe un sì bel suolo appella.

Duetto
L'Età dell'Oro

Io qui provo sì caro diletto
che mi fa per dolcezza languir.

L'alta gioia sì cara ho nel petto
è piacer e pur sembra martir.

La Virtù

Qui nel seno ho sì tenero affetto
che mi fa per contento languir.

La dolcezza che m'entra nel petto
l'è un godere ma sembra morir.

Aria
De Deugd

Sterren, sta mij toe, Uw schittering
Brengt mij niet langer in verrukking
De schittering van het gelaat
Van de grote vorst is zo groot
Dat uw klare oprechtheid erbij verduistert.

Recitatief
De Seine

Van deze held die over Gallië regeert
En die door de hele wereld wordt geëerd,
Zal u wonderen zien die u nog nooit tevoren heeft gezien.

De Gouden Tijd

Zonder ze ooit te hebben gezien,
Kennen de onbekende landen,
Op de verste kusten hen,
Omdat de zon, die haar baan in de hemel verderzet,
Van hun bestaan vertelt, want alleen de zon kan ze aanschouwen.

De Deugd

Daarom schrijft elke auteur
Voortdurend over zulke wonderlijke mirakels
En noemt zo'n mooie plek een 'microkosmos van het universum'.

Duet
De Gouden Tijd

Hier heb ik van zoveel plezier genoten
Dat het zoete verlangen mij doet smachten.

De grote vreugde die ik in mijn hart draag
Is een bron van plezier maar is tegelijk een marteling.

De Deugd

Ik heb zoveel liefde in mijn hart
Dat ze me doet smachten van blijdschap.

De zoetheid die mijn hart doordringt
Is een genot die herinnert aan de dood.

*Recitativo
La Virtù*

Quanto felici siete,
o spiagge avventurose, o spiagge apriche.
Se rivedervi lice
mercè del vostro nume
nel bel volto terrena unite assieme
d'ogni virtùte il più trascelto sceme.

*Aria
La Virtù*

La Virtù Così sol nell' aurora
allor ch'il cielo indora
spiegan la lor beltà vezzosi i fiori.
E il sol così vedrai
con suoi lucenti rai
fra gl'astri comparir pien di splendori.

*Recitativo
La Senna*

Ma giunti eccone innante
dov'ei spirando e rnaestate e amore
luminoso risplende.

La Virtù

O come assieme
nel giovanil sembiante unisce a gara
bellezza e maestade.

L'Età dell'Oro

A simil vista
sento un soave affetto
di tenero piacer colmarmi il petto.

*Aria
L'Età dell'Oro*

Non fu mai più vista in soglio
ne pietà più maestosa
ne più nobil maestà.

Tal non fù nel Campidoglio,
tal non l'ebbe il Greco impero,
ne l'egual più si vedrà.

*Recitatief
De Deugd*

Gelukzalig zijn jullie,
Gelukkige kusten, overspoeld door de zon,
Want jullie kunnen zien,
Dankzij jullie beschermgod,
De meest verbazende microkosmos van alle deugden
Samen verzameld op zijn mooi land.

*Aria
De Deugd*

Pas bij dageraad
Wanneer de hemel goud wordt
Onthullen de sierlijke bloemen hun schoonheid.
Zo zal je ook de zon
Met haar schitterende stralen
In al haar glorie zien verschijnen temidden van de sterren.

*Recitatief
De Seine*

We zijn nu op de plaats aangekomen
Waar hij, grootsheid en liefde uitstralend,
In al zijn helderheid verder schittert.

De Deugd

O! Hoe ze beiden één worden
In zijn jeugdigheid:
Schoonheid en grootsheid.

De Gouden Tijd

Wanneer ik dit zie
Word ik een aangenaam gevoel gewaar
Van innig plezier dat mijn hart vervult.

*Aria
De Gouden Tijd*

Nooit tevoren heeft men op de troon
Zoveel verheven vroomheid
Of zoveel edele grootsheid gezien.

Dit was er nog nooit op het Capitool,
Het Griekse keizerrijk heeft dit nooit gezien,
En zoveel grootsheid zal men nooit meer opnieuw kunnen zien!

Coro a 3

Il destino, la sorte e il fato
prenda leggi dal tuo cor.

Si tu sempre in pace amato
e in guerra paventato
per amor, per maestà,
per giustizia e per valor.

Koor

Moge het noodlot en de goddelijke wil
Hun wetten in jouw hart vestigen.

Wees altijd bemind in tijden van vrede
En gevreesd in tijden van oorlog
Om jouw liefde, jouw grootsheid,
Jouw gerechtigheid en jouw dapperheid.

Binnenkort in deSingel

Ghislieri Choir & Consort olv. Giulio Prandi

Rachel Redmond sopraan **Marta Fumagalli** alt

wo 12 okt 2016 / Blauwe zaal / 20 uur

€ 42, 32, 26 (basis)

€ 32, 26, 22 (-25/65+)

€ 8 (-19 jaar)

gratis inleiding Annemarie Peeters in

gesprek met dirigent Giulio Prandi

19.15 uur Blauwe foyer

Giovanni Battista Pergolesi

Missa in D

voor sopraan, alt en vijfstemmig koor

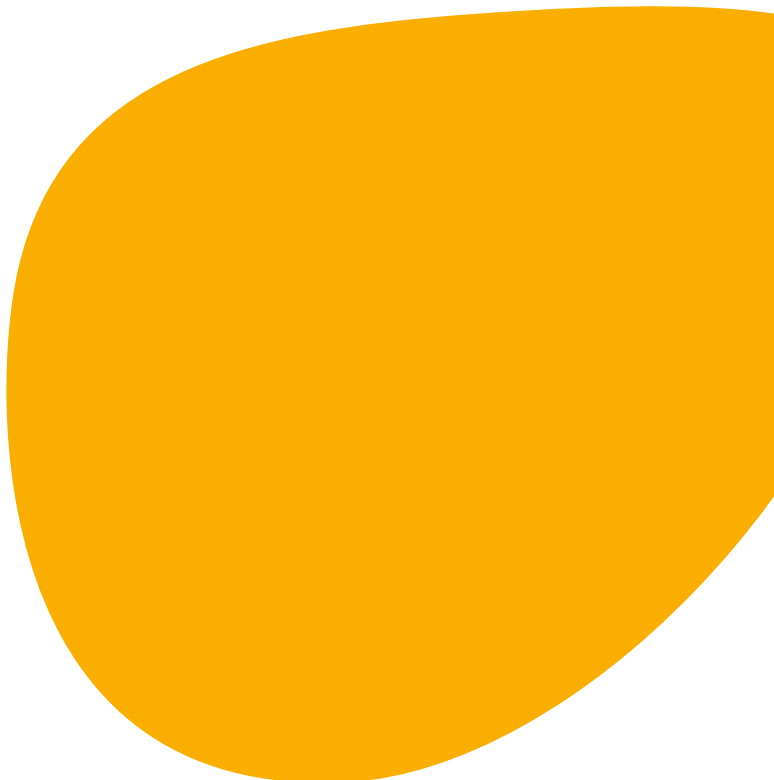
Mottettone 'Dignas Laudes

Resonemus'

voor sopraan, alt, dubbel koor en

dubbel orkest

www.desingel.be
T +32 (0)3 248 28 28
Desguinlei 25
B-2018 Antwerpen

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Overheid

Vlaamse
overheid

Provincie
Antwerpen

mediasponsors

Knack

dS De
Standaard

